

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ТУКАЙ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
СӘМӘКӘЙ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ БАШКАРМА КОМИТЕТЫ**

КАРАР

«13» декабрь 2021 ел Сәмәкәй авылы

№ 23

«2021-2023 елларга Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Сәмәкәй авыл жирлеге жирләрен куллану һәм саклау» муниципаль программасын раслау турында

Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Сәмәкәй авыл жирлеге территориясендә жирләрен саклауны гамәлгә ашыру максатында, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Яңа-Бүләк авыл жирлеге Башкарма комитеты

КАРАР БИРӨ:

1. «2021-2023 елларга Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Сәмәкәй авыл жирлеге жирләрен куллану һәм саклау» муниципаль программасын расларга (кушымта бирелә).
2. Әлеге карарны Татарстан Республикасы рәсми хокукый мәгълүмат порталында (pravo.tatarstan.ru) һәм Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районының рәсми сайтында (tukay.tatarstan.ru) урнаштырырга.
3. Әлеге карар рәсми басылып чыккан көннән үз көченә керә.
4. Әлеге карар үтәлешен контрольдә тотуны үз җаваплылыгында калдырам.

Житәкчесе Башкарма комитет

И.М.Усманов

Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Сәмәкәй авыл жирлеге Башкарма комитетының 2021 елның 13 декабрь 23 номерлы карарына кушымта

**«2021-2023 елларга
Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы
Сәмәкәй авыл жирлеге жирләрән куллану һәм саклау»
муниципаль программасы**

«2021-2023 елларга Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Сәмәкәй авыл жирлеге жирләрән куллану һәм саклау» муниципаль программасы паспорты

Программаны эшләү өчен нигез	РФ Жир кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон
Заказчы	Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Сәмәкәй авыл жирлеге Башкарма комитеты
Программаны төп эшләүче	Сәмәкәй авыл жирлеге Башкарма комитеты
Программаның төп максаты	Сәмәкәй авыл жирлеге жирләрән саклау һәм алардан нәтижәле файдалану чараларын гамәлгә ашыру
Программаның билгеләнеше	Сәмәкәй авыл жирлеге жирләрән саклау мәсьәләләрен хәл итү
Программаны тормышка ашыру вакыты	2021 - 2023 еллар
Көтелгән нәтижәләр	Жирләрне саклау һәм рациональ файдалану өлкәсендә дәүләт сәясәтен гамәлгә ашыру, бозылган жирләрне торгызу, халыкның экологик куркынычсызлыгын һәм аның тормыш сыйфатын күтәрү
Программаны тормышка ашыруны контрольдә тоту	Сәмәкәй авыл жирлеге Башкарма комитеты
Программаны тормышка ашыру механизмы	Жирләрне саклау һәм алардан рациональ файдалану буенча хужаларның һәм кулланучыларның эшчәнлеген координацияләү Сәмәкәй авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан башкарыла. Программага төзәтмәләр кирәк булганда кертелә
Финанслау чыганагы	Программаны үтәү муниципаль берәмлек бюджеты һәм оешма чаралары хисабына башкарыла

1. Муниципаль программаны тормышка ашыруның тиешле өлкәсендә агымдагы торышы характеристикасы һәм төп проблемалар

Жир – әйләнә-тирә мохитнең мөһим өлеше, аны куллану башка табигать объектлары: хайваннар, урманнар, үсемлекләр дөнъясы, сулар, файдалы казылмалар һәм башка жир асты байлыклары белән бәйлә. Жирне кулланудан һәм саклаудан тыш башка табигый ресурслардан файдалану мөмкин түгел. Жиргә карата хужасызлык кичекмәстән яки якин киләчәктә әйләнә-тирә мохиткә зыян китерәчәк, жирнең өске катламы - туфрак жимерелүгә, аның химик һәм радиоактив пычрануына гына китереп калмыйча, бөтен табигать комплексының экологик начараюына китерәчәк.

«2021-2023 елларга Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Сәмәкәй авыл жирлегә жирләрен куллану һәм саклау» муниципаль программасы жирләрдән файдалану һәм саклауның икътисадны ныгыту мәнфәгатьләрендә жир ресурсларыннан нәтижәле һәм рациональ файдалану һәм алар белән идарә итү буенча дәүләт сәясәтен тормышка ашыруны тәмин итүче уңай шартларын булдыруга юнәлтелгән.

Жир фондының зур күләмнәрен төрле максатларда куллану барлык әйләнә-тирә мохит экосистемасы звеноларының табигый бөтенлеген саклау буенча билгеле бер бурычлар йөкли. Табигатьтә барысы да үзара бәйләнгән. Шуңа күрә бер звеноның дәрәжәсез бозу, урман булсынмы ул, хайваннар дөнъясы, жир булсынмы, экосистеманың дисбалансына һәм бөтенлеген бозуга китерә.

Жирне рациональ файдаланмау, аңа карата куллануч һәм хужасыз мөнәсәбәт ул башкара торган функцияләр бозылуга, табигый үзлекләренә кимүенә китерә.

Жирләрен саклау жирдән рациональ файдалану булганда гына нәтижәле булырга мөмкин.

Яна-Бүләк авыл жирлегенә тотрыклы социаль-икътисадый үсеш һәм аның халкының экологик яктан имин яшәү проблемалары хәзерге этапта жирләрен саклау һәм файдалану мәсьәләләрен хәл итү белән тыгыз бәйләнгән. Авыл жирлегә дәрәжәсендә жирләрен саклау һәм куллану буенча жирле проблемаларны мөстәкыйль хәл итәргә мөмкин, өстәвенә, хәзер яшәүче кешеләр генә түгел, киләчәк буын мәнфәгатьләрендә тулы, комплекслы һәм уйлап эш итәргә мөмкин.

Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Сәмәкәй авыл жирлегә территориясендә төрле рөхсәт ителгән файдаланудагы жир кишәрлекләре бар.

Авыл хужалыгы жирләренә караган авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр аеруча кыйммәткә ия.

Жирлек территориясендәге көтүлекләр культура-техник торышы буенча нигездә чиста. Көтүлекләр шәхси ярдәмче хужалыклар тарафыннан файдаланыла.

Барлык көтүлек азыгын кулланучыларны исәпкә алып та, табигый көтүлекләргә зур зыян килми. Жирлекнең барлык көтүлекләрендә дә диярлек яшел үлән артыгы белән житә.

Жирләренә экологик торышы уртача яхшы, әмма стихияле рөхсәт ителмәгән чүплекләр әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясый һәм экологик хәлне катлауландыра.

2. Муниципаль программаны тормышка ашыруның максатлары, бурычлары һәм максатчан күрсәткечләре, сроклары һәм этаплары

Жирлек территориясендә жирләрдән файдалану һәм саклау өлкәсендә муниципаль сәясәтнең төп принциплары булып түбәндәгеләр тора: Сәмәкәй авыл жирлегә Башкарма комитеты эшчәнлегенә законлылыгы һәм ачыклыгы, хисап бирүе һәм контрольдә булуы, нәтижәлелеге.

Муниципаль программаның максаты булып жирләрне һәм туфракны пычратуны, ярлыландыруны, деградацияләүне, бозуны, юк итүне һәм жирләргә һәм туфракка башка тискәре йогынтыны булдырмау һәм ликвидацияләү, шулай ук жирләрне рациональ файдалануны, шул исәптән авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләрдә туфракның ундырышлылыгын торгызу һәм жирләрне яхшырту өчен тәмин итү тора.

Куелган максатларга ирешү өчен түбәндәге бурычларны хәл итү күздә тотыла:

- куллану эшчәнлеген оптимальләштерү;
- жирләрдән рациональ файдалануны һәм саклауны оештыруның нәтижәлелеген арттыру;
- яшел үсентеләрне саклау һәм торгызу;
- жирләрне инвентаризацияләү.

Жирләрне инвентаризацияләү жирләрне деградацияләү, пычрату, чүпләү, бозуны, хужалык эшчәнлегенә башка тискәре (зарарлы) йогынтысын булдырмау, кулланылмаган, рациональ кулланылмаган яки максатчан билгеләнеше буенча кулланылмаган һәм рөхсәт ителгән файдалану төре буенча кулланылмаган жир кишәрлекләрен, жирләрнең башка характеристикаларын ачыклау максатыннан башкарыла.

Әлеге программаны тормышка ашыру жирдән файдалануны тәртипкә салуга; әйләнешкә яңа жир кишәрлекләрен кертүгә; авыл жирлегенә инвестицион жәлеп итүчәнлеген арттыруга, нәтижәдә икътисадны үстерүгә, жирләрне нәтижәле файдалануга һәм саклауга ярдәм итәчәк.

Программа чараларын үтәү нәтижәсендә тәмин ителәчәк:

- 1) торак пунктларны төзекләндерү;
- 2) жирләрнең сыйфат характеристикаларын яхшырту;
- 3) жирләрдән нәтижәле файдалану.

Программаны тормышка ашыру срогы – 2021-2023 еллар.

3. Муниципаль программаның төп чаралары исемлеге

Муниципаль программа кысаларында Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Сәмәкәй авыл жирлегә территориясендә жирләрне саклау һәм алардан файдалануның нәтижәлелеген арттыру чаралары планлаштырылган.

N	Чаралар исеме	Финанслау чыганагын	Башкаручы	Үтәү	Жаваплы зат
---	---------------	---------------------	-----------	------	-------------

		күрсәтеп финанслау (мең сум)		вакыты	
1.	Чокырларнын өске катламын ныгыту	Оешмаларнын, шәхси затларнын, жирдән файдаланучыларнын үз акчалары	Жирләрнен урнашу урыны буенча	Даими	Оешма житәкчеләре, шәхси затлар
2.	Гомумтаралган файдалы казылма карьерларына инвентаризация үткәрү. Күрсәтелгән карьерларны конкрет оешмаларга беркетү. Аларны рекультивацияләү проектларын эшләү.	-	Авыл жирлеген Башкарма комитеты	2021-2023	Башкарма комитет житәкчесе
3.	Карьерларны рекультивацияләү	Оешмаларнын, шәхси затларнын, жирдән файдаланучыларнын үз акчалары	Карьерларны кулланучылар	Даими	Оешма житәкчеләре, шәхси затлар
4.	Шәхси буаларны, башка гидротехник су объектларын ачыклау һәм әлеге корылмаларны конкрет милекчеләр тарафыннан тикшерү	-	Авыл жирлеген Башкарма комитеты	2021-2023	Башкарма комитет житәкчесе
5.	Жирдән файдалану, линия корылмалары объектлары, юл челтәре, чикләнгән файдалану жирләре, сыйфат күрсәткечләре белән жирләрнен бердәм банкын формалаштыру һәм алып бару	-	Авыл жирлеген Башкарма комитеты	2021-2023	Башкарма комитет житәкчесе
6.	Сәмәкәй авыл жирлегенен торак пунктлары территорияләрен төзекләндерү һәм яшелләндерү		Авыл жирлеген Башкарма комитеты	Даими	Башкарма комитет житәкчесе
7.	Авыл хужалыгы жирләрен агачлар һәм куаклар, чүп үләннәре үсүдән саклау буенча чаралар үткәрү һәм зарарлы организмнардан саклау	Жирдән файдаланучыларнын үз акчалары	Жирләрнен урнашу урыны буенча	Даими	Оешма житәкчеләре, шәхси затлар
8.	Деградациягә, пычратуга, чүпләнүгә, хужалык эшчәнлегенен башка тискәре (зарарлы) йогынтысына дучар ителгән жирләрне яхшырту һәм торгызуны тәмин итү	Жирдән файдаланучыларнын үз акчалары	Жирләрнен урнашу урыны буенча	Даими	Оешма житәкчеләре, шәхси затлар